

5. ZIEKENBEZOEK.

1. Het bezoeken van zieken.

Als inleiding op deze les lezen we Filippenzen 1:9-10a: *'En dit bid ik, dat uw liefde nog steeds meer overvloedig moge zijn in helder inzicht en alle fijngevoeligheid, om te onderscheiden, waarop het aankomt.'*

In de pastorale hulpverlening is het bezoeken van een zieke een moeilijke taak. Liefde, geduld en fijngevoeligheid zijn daarvoor noodzakelijk. Het is goed om een ogenblik stil te zijn voor je de ziekenkamer binnengaat. Denk eens na over wat je zelf zou willen horen, als de rollen omgekeerd zouden zijn.

2. De zieke en de ziekte.

In de meeste gevallen is de zieke al patiënt, voordat hij in het ziekenhuis is opgenomen. Denk maar eens aan de onderzoeken, die men vaak al heeft ondergaan. De ziekte is een probleem, maar de zieke zelf is het lijdend voorwerp:

- * Je bent je vrijheid kwijt.
- * Anderen bepalen wat je moet doen.
- * Soms kom je alleen te liggen.
- * De wereld om je heen is heel klein.
- * De normale afleiding van elke dag is weg.
- * Je bent afhankelijk van andere mensen.
- * Je ondergaat tal van onderzoeken.
- * Je wordt geleefd.
- * Er wordt voortdurend op je gelet.

Dit alles vindt plaats naast het lichamelijke lijden. Je leeft plotseling tussen mensen die je niet kent en het gaat er meestal net zo aan toe als in de wachtkamer. Iedereen kent jouw kwaal of heeft het zelf ook meegemaakt en op z'n minst zit het in de familie. Er zijn gelovige zieken, die naast dit alles ook nog worstelen met de vraag wat zij toch verkeerd hebben gedaan als christen, omdat ze dit moeten meemaken.

Ziekte is niet uit God, maar een gevolg van de zonde. Toch laat God het toe om ons te leren. In de Bijbel lezen we daarover:

Psalm 103:10: *'Hij doet ons niet naar onze zonden en vergeldt ons niet naar onze ongerechtigheden!'*

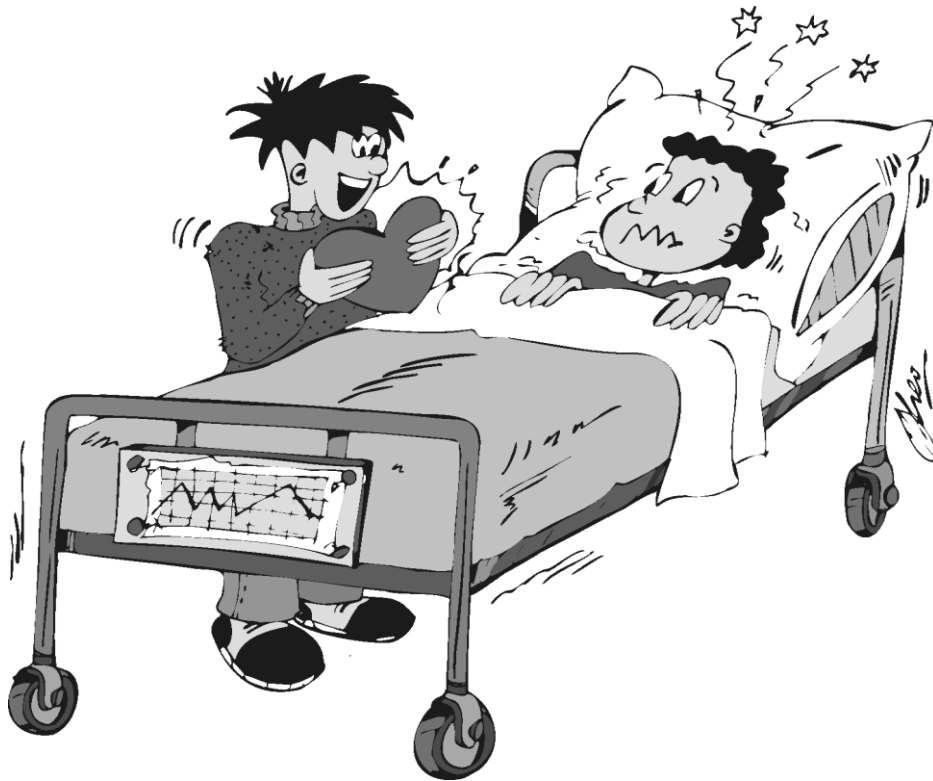
Johannes 9:3: *'Noch deze heeft gezondigd noch zijn ouders, maar de werken Gods moesten in hem openbaar worden.'*

1 Korintiërs 11:30: *'Daarom zijn er onder u velen zwak en ziekelijk en er ontslapen niet weinigen.'*

Veel zieken worstelen met nog een probleem. Dat zijn hun bezoekers. Zieken houden zich flinker dan ze zijn. Ze moeten ook wel flink zijn, omdat de bezoekers veelal hun ziekte niet aan kunnen. Zieken ontvangen kracht en genade om hun ziekte te dragen, maar hoe breng je dit over op je bezoekers. Ook de zorg voor thuis kan groot en zwaar zijn. We moeten hier ernstig rekening mee houden.

3. De zieke krijgt bezoek.

Belangrijk bij een bezoek is het gedrag van de bezoeker. De bezoeker heeft vaak niet in de gaten, dat hij geobserveerd wordt door de zieke. De zieke let o.a. op ons gedrag, onze mimiek en onze woordkeus. De zieke ziet bij ons emoties, ongeduld, haast, angst en neemt kennis van ontwijkende antwoorden.

De zieke krijgt zichzelf bijna nooit te zien in een spiegel. De zuster scheert en kamt de zieke, maar de bezoeker is soms zonder het te weten een spiegel voor de zieke. Bedenk dit voordat je naar binnen gaat, zodat je niet lijkwit van de schrik bij de deur blijft staan of de handen voor je ogen doet, omdat het vreselijk is wat je ziet. Je kunt schrikken van een zieke of van de vele apparatuur rond de zieke. Zeg niet tegen de zieke zoiets van: 'Wat mankeer jij?' of 'Wat zie je er uit!'

Een bezoek moet rustgevend zijn. Dat moet in ons gedrag en in onze mimiek tot uitdrukking komen. Rust en belangstelling zijn van het grootste belang. Ziekenbezoek is een goede mogelijkheid om de kunst van het luisteren te leren. Biddend luisteren is nodig om Gods troost te brengen en niet de onze.

Laat ons bezoek geen bezoeking (geen kwelling) zijn voor de zieke. Wees om die reden vooral voorzichtig met het uitleggen van Gods bedoelingen.

4. Let op uw woorden.

De geijkte vraag: 'Hoe gaat het?' kunt u beter niet stellen.

Laat iemand uit zichzelf eens vertellen hoe het met hem gaat. Zeg liever zoiets als: 'Fijn, dat ik je weer zie!' of 'Ik ben (zo) blij, dat ik er kan zijn!'

Een woordje dat je nooit moet gebruiken bij een zieke, is het woordje 'nog'.

Bijvoorbeeld: 'Je ziet er nog goed uit!' of 'Eet je nog wel?'

5. Waarheid en werkelijkheid.

Het is heel belangrijk om het verschil te leren inzien tussen de waarheid en de werkelijkheid. Het is waarheid, wanneer je zegt tegen een ernstige zieke:

- 'Je bent wel heel erg ziek, maar we zijn allemaal elke dag in levensgevaar!'
- 'Als ik de straat oversteek, kan ik nog wel eens eerder weg zijn dan jij!'
- 'Je weet toch, dat de dood al in ons is vanaf de geboorte?'
- 'We hebben allemaal die vijand in ons!'

Voor de zieke en zijn familie geldt deze waarheid:

'Zolang er leven is, is er hoop!'

Ook vrome woorden slaan de plank mis:

- ❖ 'Als je plaats in de hemel bereid is, maakt 't dan nog uit of je nog 1 jaar langer leeft of niet.'
- ❖ 'Je boft maar, dat jij eerder het doel bereikt dan wij.'

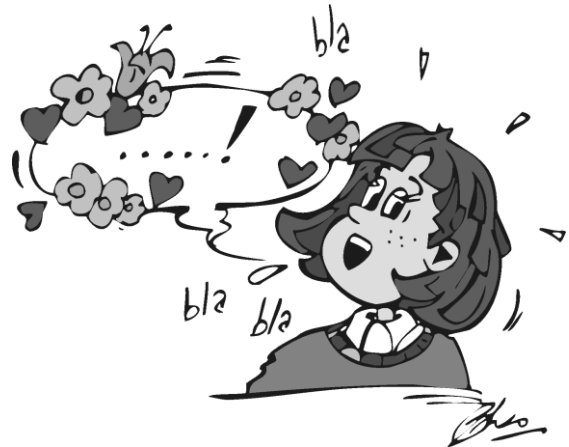
Het kan allemaal waar zijn, maar 't is geen werkelijkheid voor de patiënt.

Zoek om die reden dan ook een tekstkaart met de grootst mogelijke zorg uit. Overdenk wat deze voor de patiënt kan betekenen. Wees o.a. voorzichtig met teksten (bijv. Romeinen 8:28), want een dergelijke tekst heeft meer uitleg nodig.

6. Stemgeluid.

Ook ons stemgeluid is heel belangrijk:

- ◆ Gebruik geen medelijdend toontje.
- ◆ Praat niet te zacht (inspannend).
- ◆ Spreek niet overheersend.
- ◆ Spreek of fluister niet rond het bed over zieken.
- ◆ Betrek de zieke steeds weer in het gesprek, want voor hem ben je gekomen.

Bedenk daarnaast ook, dat de zieke alle tijd heeft om over het gevoerde gesprek na te denken. Was het gesprek rustgevend? Heeft het gesprek spanningen weggenomen? Let hier vooral op tijdens het avondbezoek in verband met de komende nacht.

7. Onze houding.

Ga rustig zitten en blijf niet staan. Zorg ervoor dat de zieke je liggend goed kan aankijken. Schop ook niet steeds tegen de poot van het bed. Geestelijk gezien, moeten we naast iemand gaan zitten of liggen. Leef en denk mee met de zieke. Let ook eens op dingen rondom de zieke:

- Hoe staan de bloemen erbij?
- Heeft de zieke last van de zon?
- Staat er water klaar?

➤ Heeft de zieke genoeg te lezen?

Toon de zieke je medeleven!

8. Enkele praktische tips.

1. **Het is niet goed om maar stilzwijgend naast iemand te gaan zitten, als deze aanspreekbaar is.** Men krijgt dan het gevoel geobserveerd te worden. De zieke levert geen gespreksstof om ons bezig te houden, maar die dient van jou te komen. Natuurlijk moet je niet praten, omdat er gepraat moet worden. Neem iets mee, een mooi boek of een handwerkje. Er moet rust liggen in het feit dat je gewoon samen bent.
2. **Bedenk van tevoren wat je kunt meenemen voor een zieke.** Bloemen? Planten? Boeken? Fruit? Muziek? Uit beleefdheid moet iemand blij zijn met hetgeen je hebt meegebracht, maar is men dat ook nog als je weg bent?
3. **De zieke moet niet overladen worden met geschenken.** De zieke moet dan toch dankbaar zijn, maar juist door het vele wordt het gewoon en daarna ontstaat er een schuldgevoel.
4. **Verveling versterkt gedachten van nutteloosheid en minderwaardigheid.** Het is een lijden in het lijden en het belemmert het genezingsproces. Een langdurig zieke kan zelfs heel nuttig bezig zijn voor zichzelf en anderen. (Zieken voor zieken)
5. **Geef de zieke ook tijd om alleen te zijn, want de stille uren zijn heel vaak de beste.**
6. **Een ernstig zieke zei eens tegen een andere zieke:** *'De mensen vinden mij vaak zo moedig, onderworpen en vredig, maar ik voel me ellendig, zwak en klein.'* Ziekte is niet alleen maar lijden. Het kost ook strijd. Men lijdt uitwendig, maar strijdt inwendig.
7. **Bid als begeleider om de hemelse wijsheid.**

 Zie Jacobus 3:17.

Samenstelling: Ev. Aart Haverkamp